



## Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2018. gada 13. septembrī\*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa – Robežas, patvērums un imigrācija – Bēgļa statuss vai alternatīvās aizsardzības statuss – Direktīva 2011/95/ES – 17. pants – Izslēgšana no alternatīvās aizsardzības statusa – Pamati – Notiesāšana par smagu noziegumu – Smaguma noteikšana, pamatojoties uz sodu, kāds paredzēts saskaņā ar valsts tiesībām – Pieļaujamība – Individuāla vērtējuma nepieciešamība

Lieta C-369/17

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság* (Galvaspilsētas Budapeštas Administratīvo un darba lietu tiesa, Ungārija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2017. gada 29. maijā un kas Tiesā reģistrēts 2017. gada 16. jūnijā, tiesvedībā

***Shajin Ahmed***

pret

***Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal.***

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs M. Ilešičs [*M. Ilešič*], tiesneši A. Ross [*A. Rosas*] (referents), K. Toadere [*C. Toader*], A. Prehala [*A. Prechal*] un E. Jarašūns [*E. Jarašiūnas*],

ģenerālvokāts: P. Mengoci [*P. Mengozzi*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Shajin Ahmed* vārdā – *G. Győző, ügyvéd,*
- Ungārijas valdības vārdā – *M. Z. Fehér* un *G. Koós*, kā arī *M. M. Tátrai*, pārstāvji,
- Čehijas valdības vārdā – *M. Smolek* un *J. Vláčil*, kā arī *A. Brabcová*, pārstāvji,
- Francijas valdības vārdā – *E. Armoët* un *E. de Moustier*, kā arī *D. Colas*, pārstāvji,
- Nīderlandes valdības vārdā – *M. H. S. Gijzen* un *M. K. Bulterman*, pārstāves,

\* Tiesvedības valoda – ungāru.

– Eiropas Komisijas vārdā – *A. Tokár* un *M. Condou-Durande*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerālvokāta uzklaušanās pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

### Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2011/95/ES (2011. gada 13. decembris) par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēglu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu, un par piešķirtās aizsardzības saturu (OV 2011, L 337, 9. lpp.) 17. panta 1. punkta b) apakšpunktu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *Shajin Ahmed*, Afganistānas pilsoni, un *Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal* (Imigrācijas un patvēruma lietu birojs, Ungārija), agrāk – *Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal* (Imigrācijas un pilsonības lietu birojs, Ungārija) (turpmāk tekstā – “Birojs”), par to, ka Birojs noraidīja *S. Ahmed* iesniegto starptautiskās aizsardzības pieteikumu.

### Atbilstošās tiesību normas

#### *Starptautiskās tiesības*

- 3 Konvencija par bēgļa statusu, kas parakstīta Ženēvā 1951. gada 28. jūlijā [*Recueil des traités des Nations unies*, 189. sējums, 150. lpp., Nr. 2545 (1954)], ir stājusies spēkā 1954. gada 22. aprīlī. Šī konvencija ir papildināta un grozīta ar Protokolu par bēgļa statusu, kas noslēgts 1967. gada 31. janvārī Ņujorkā un kurš savukārt stājies spēkā 1967. gada 4. oktobrī (turpmāk tekstā – “Ženēvas konvencija”).
- 4 Šīs konvencijas 1. panta A daļā ir sniegta jēdziena “bēglis” definīcija, bet F daļā ir norādīts:  
“Šīs Konvencijas noteikumi neattiecas uz personu, par kuru ir nopietni iemesli uzskatīt, ka tā:  
(a) ir izdarījusi noziegumu pret mieru, kara noziegumu vai noziegumu pret cilvēci, kā definēts starptautiskajos dokumentos, kas ir sastādīti, lai veidotu noteikumus attiecībā uz šādiem noziegumiem;  
(b) ir izdarījusi nopietnu nepolitisku noziegumu ārpus patvēruma valsts pirms uzņemšanas šajā valstī par bēgli;  
(c) ir atzīta par vainīgu darbībā, kas ir pretēja Apvienoto Nāciju mērķiem un principiem.”

#### *Savienības tiesības*

- 5 LESD 78. panta 1. un 2. punktā ir noteikts:

“1. [Eiropas] Savienība īsteno kopēju patvēruma, papildu aizsardzības un pagaidu aizsardzības politiku, lai varētu piešķirt attiecīgu statusu jebkuram trešās valsts pilsonim, kurš pieprasa starptautisku aizsardzību, un nodrošinātu atbilstību neizraidišanas principam. Šai politikai jābūt saskaņā ar [Ženēvas konvenciju], kā arī ar citiem ar to saistītiem līgumiem.

2. Piemērojot 1. punktu, Eiropas Parlaments un Padome saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru paredz pasākumus par kopējo Eiropas patvēruma sistēmu, kuru veido:

- a) vienots patvēruma statuss trešo valstu pilsoņiem, kas ir derīgs visā Savienībā;
- b) vienots papildu aizsardzības statuss trešo valstu pilsoņiem, kuriem, neiegūstot Eiropas patvērumu, ir nepieciešama starptautiska aizsardzība;

[..].”

6 Ar Direktīvu 2011/95, kas pieņemta, pamatojoties uz LESD 78. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktu, tika atcelta Padomes Direktīva 2004/83/EK (2004. gada 29. aprīlis) par obligātajiem standartiem, lai kvalificētu trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kā bēgļus vai kā personas, kam citādi nepieciešama starptautiska aizsardzība, šādu personu statusu un piešķirtās aizsardzības saturu (OV 2004, L 304, 12. lpp.).

7 Direktīvas 2011/95 3., 4., 8., 9., 12., 23., 24., 33. un 39. apsvērumi ir formulēti šādi:

“(3) Eiropadome 1999. gada 15. un 16. oktobrī Tampērē īpašā sanāksmē vienojās izveidot kopēju Eiropas patvēruma sistēmu, kuras pamatā būtu [Ženēvas konvencija] [..].

(4) Ženēvas konvencija [..] veido pamatu bēgļu aizsardzības starptautiski tiesiskajam režīmam.

[..]

(8) Eiropas Imigrācijas un patvēruma paktā, kas pieņemts 2008. gada 15. un 16. oktobrī, Eiropadome norādīja, ka dalībvalstīs joprojām pastāv būtiskas atšķirības, piešķirot aizsardzību, un ka aizsardzības veidi ir dažādi, un aicināja nākt klajā ar jaunām ierosmēm, lai pabeigtu Hāgas programmā[, ko 2004. gada 4. novembrī pieņēmusi Eiropadome, kurā noteikti mērķi, kas jāīsteno brīvības, drošības un tiesiskuma telpā laikposmā no 2005. gada līdz 2010. gadam,] paredzēto kopējas Eiropas patvēruma sistēmas izveidi un tādējādi sniegtu augstāka līmeņa aizsardzību.

(9) Stokholmas programmā[, kas pieņemta 2010. gadā,] Eiropadome atkārtoti pauž apņemšanos ievērot mērķi par kopējās aizsardzības un solidaritātes telpas izveidi vēlākais līdz 2012. gadam attiecībā uz personām, kurām ir noteikta starptautiskā aizsardzība, pamatojoties uz kopīgu patvēruma procedūru un vienotu statusu, kas noteikti [LESD] 78. pantā.

(12) Šīs direktīvas galvenais mērķis ir, no vienas puses, nodrošināt, ka dalībvalstis piemēro vienotus kritērijus, lai identificētu personas, kam patiesi nepieciešama starptautiskā aizsardzība, un, no otras puses, nodrošināt, lai minētajām personām visās dalībvalstīs būtu pieejams minimālais pabalstu līmenis.

[..]

(23) Būtu jānosaka standarti bēgļa statusa definēšanai un saturam, lai dotu norādījumu dalībvalstu kompetentajām struktūrām Ženēvas konvencijas piemērošanā.

(24) Nepieciešams ieviest vienotus kritērijus patvēruma pieteikuma iesniedzēju atzišanai par bēgļiem Ženēvas konvencijas 1. panta nozīmē.

[..]

(33) Būtu jānosaka arī standarti, lai definētu alternatīv[ās] aizsardzības statusu un noteiktu tā saturu. Alternatīvajai aizsardzībai vajadzētu būt komplementārai un papildus tai bēgļu aizsardzībai, kāda paredzēta Ženēvas konvencijā.

[..]

(39) Īstenojot Stokholmas programmas aicinājumu noteikt bēgļu vai tādu personu vienotu statusu, kuras ir tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, izņemot atkāpes, kas ir nepieciešamas un objektīvi pamatotas, alternatīvās aizsardzības statusa saņēmējiem, būtu jāpiešķir tādas pašas tiesības un pabalsti, ko piešķir bēgļiem saskaņā ar šo direktīvu, un uz tām būtu jāattiecinā tādi paši atbilstības nosacījumi.”

8 Šīs direktīvas 2. pantā ir noteikts:

“Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

a) “starptautiskā aizsardzība” ir bēgļa un alternatīvās aizsardzības statuss, kā noteikts e) un g) apakšpunktā;

[..]

f) “persona, kas tiesīga saņemt alternatīvo aizsardzību” ir trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, ko nevar kvalificēt kā bēgli, bet attiecībā uz kuru ir sniegts pietiekams pamatojums, lai uzskatītu, ka attiecīgā persona, ja tā atgrieztos savā izcelsmes valstī, vai ja bezvalstnieks atgrieztos savas agrākās pastāvīgās dzīvesvietas valstī, tam draudētu reāls risks ciest būtisku kaitējumu, kā noteikts 15. pantā, un uz kuru neattiecas 17. panta 1. un 2. punkts, un kas nevar vai šāda riska dēļ nevēlas pieņemt minētās valsts aizsardzību;

g) “alternatīvās aizsardzības statuss” nozīmē, ka dalībvalsts atzīst trešās valsts valstspiederīgo vai bezvalstnieku kā personu, kas ir tiesīga saņemt alternatīvo aizsardzību;

[..].”

9 Minētās direktīvas III nodaļā “Kvalificēšana par bēgli” iekļautā 12. panta “Izslēgšana” 2. un 3. punktā ir noteikts:

“2. Trešās valsts valstspiederīgos vai bezvalstniekus izslēdz no to personu loka, kas atzītas par bēgļiem, ja ir nopietni iemesli uzskatīt, ka:

a) viņš izdarījis noziegumu pret mieru, kara noziegumu vai noziegumu pret cilvēci, kā noteikts starptautiskos dokumentos, kas sastādīti, lai paredzētu noteikumus pret šādiem noziegumiem;

b) viņš, pirms viņš tika uzņemts kā bēglis, ir ārpus patvēruma valsts izdarījis smagu nepolitisku noziegumu; tas nozīmē laiku, kad izdota uzturēšanās atļauja, pamatojoties uz bēgļa statusa piešķiršanu; īpaši nežēlīgas darbības, pat ja tās veiktas šķietami politisku mērķu vārdā, var atzīt par smagiem nepolitiskiem noziegumiem;

c) viņš vainīgs darbībās, kas ir pretējas ANO mērķiem un principiem, kuri izklāstīti ANO Statūtu[, kas parakstīti Sanfrancisko 1945. gada 26. jūnijā,] preambulā un 1. un 2. pantā.

3. Šā panta 2. punktu piemēro personām, kas kūda vai citādi piedalās tur minēto noziegumu vai darbību izdarīšanā.”

- 10 Tās pašas direktīvas IV nodaļā iekļautā 14. panta “Bēgļa statusa atcelšana, izbeigšana vai atteikums to pagarināt” 4. punktā ir noteikts:

“Dalībvalstis var atcelt, izbeigt vai atteikt pagarināt bēgļa statusu, ko piešķirusi valsts, administratīva, tiesu vai tiesām līdzīgu iestāžu struktūra, ja:

- a) ir pamats uzskatīt, ka viņš rada draudus tās dalībvalsts drošībai, kurā viņš uzturas;
  - b) viņš pēc notiesāšanas ar galīgu spriedumu par sevišķi smaga nozieguma izdarīšanu rada draudus šīs dalībvalsts sabiedrībai.”
- 11 Direktīvas 2011/95 V nodaļā “Kvalificēšana par personu, kas tiesīga saņemt alternatīvo aizsardzību” ir ietverts 17. pants “Izslēgšana”, atbilstoši kuram:

“1. Trešās valsts valstspiederīgo vai bezvalstnieku izslēdz no to persona loka, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, ja ir nopietni iemesli uzskatīt, ka:

- a) viņš izdarījis noziegumu pret mieru, kara noziegumu vai noziegumu pret cilvēci, kā noteikts starptautiskos dokumentos, kas sastādīti, lai paredzētu noteikumus pret šādiem noziegumiem;
- b) viņš izdarījis smagu noziegumu;
- c) viņš ir vainīgs darbībās, kas ir pretējas ANO mērķiem un principiem, kuri izklāstīti ANO Statūtu preambulā un 1. un 2. pantā;
- d) viņš rada draudus tās dalībvalsts sabiedrībai vai drošībai, kurā viņš uzturas.

2. Šā panta 1. punktu piemēro personām, kas kūda vai citādi piedalās tur minēto noziegumu vai darbību izdarīšanā.

3. Dalībvalsts var izslēgt trešās valsts valstspiederīgo vai bezvalstnieku no to personu loka, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, ja viņš pirms uzņemšanas attiecīgajā dalībvalstī ir izdarījis vienu vai vairākus noziegumus, uz kuriem neattiecas 1. punkts, par kuriem būtu piemērojams cietumsods, ja tie būtu izdarīti attiecīgajā dalībvalstī, un ja viņš atstājis savu izcelsmes valsti vienīgi tādēļ, lai izvairītos no sankcijām par minētajiem noziegumiem.”

### ***Ungārijas tiesības***

- 12 *Menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény* (2007. gada Likums Nr. LXXX par patvēruma tiesībām) (*Magyar Közlöny* 2007/83, turpmāk tekstā – “Likums par patvēruma tiesībām”) 8. pantā ir paredzēts:

“1. Par bēgli nevar atzīt ārvalstnieku, attiecībā uz kuru ir piemērojams viens no Ženēvas konvencijas 1. panta D, E vai F iedaļā ietvertajiem izslēgšanas iemesliem.

2. Ženēvas konvencijas 1. panta F iedaļas b) apakšpunkta izpratnē “nopietns [smags] nepolitisks noziegums” ir jebkurš noziegums, kura izdarīšanā – ņemot vērā visus apstākļus, kā nozieguma mērķis, motīvs, izdarīšanas veids vai izmantotie vai paredzētie līdzekļi – nodarījuma noziedzīgais raksturs dominē pār tā politisko raksturu, un Ungārijas tiesiskajā regulējumā par to ir paredzēts brīvības atņemšanas sods uz pieciem un vairāk gadiem.”

13 Atbilstoši šī likuma 11. panta 3. punktam:

“Kompetentā iestāde patvēruma jautājumos atceļ bēgļa statusu gadījumā, ja bēglis ar galīgu spriedumu ir notiesāts par nozieguma izdarīšanu, par kuru Ungārijas tiesībās ir paredzēts brīvības atņemšanas sods uz pieciem vai vairāk gadiem.”

14 Minētā likuma 15. pantā, kurā ir reglamentēti iemesli izslēgšanai no alternatīvās aizsardzības statusa, ir noteikts:

“Alternatīvās aizsardzības tiesības nevar tikt piešķirtas ārvalstniekam,

a) attiecībā uz kuru pastāv nopietni iemesli uzskatīt, ka:

- aa) viņš ir izdarījis noziegumu pret mieru, kara noziegumu vai noziegumu pret cilvēci, kā noteikts starptautiskos dokumentos;
- ab) viņš ir izdarījis noziegumu, par kuru Ungārijas tiesiskajā regulējumā ir paredzēts brīvības atņemšanas sods uz pieciem un vairāk gadiem;
- ac) viņš ir veicis darbības, kas ir pretējas ANO mērķiem un principiem;

b) [ja viņa] uzturēšanās Ungārijas teritorijā rada draudus valsts drošībai.”

### **Pamatlieta un prejudiciālais jautājums**

15 *S. Ahmed* ar Biroja 2000. gada 13. oktobra lēmumu tika piešķirts bēgļa statuss vajāšanas riska dēļ, ar kādu viņš saskaras savā izcelsmes valstī, jo viņa tēvs bija augsta ranga militārpersona *Najibullah* režīmā.

16 Vēlāk pret *S. Ahmed* tika ierosināts kriminālprocess Ungārijā, saistībā ar kuru viņš lūdza, lai par viņa stāvokli tiktu pilnībā informēts Afganistānas Islāma Republikas konsulāts.

17 Uzskatāms, ka no aizsardzības pieteikuma, ko *S. Ahmed* bija apzināti adresējis savai izcelsmes valstij, var tikt secināts, ka vajāšanas briesmas ir zudušas, Birojs 2014. gadā pēc savas ierosmes uzsāka viņa bēgļa statusa pārskatīšanas procedūru.

18 Ar 2014. gada 21. maija galīgo spriedumu *Fővárosi Ítéltábla* (Galvaspilsētas Budapeštas apgabala apelācijas tiesa, Ungārija) piesprieda *S. Ahmed* brīvības atņemšanas sodu uz diviem gadiem un amatu ieņemšanas aizliegumu uz četriem gadiem par slepkavības mēģinājumu. Ar 2014. gada 14. jūlija spriedumu *Budapest Környéki Törvényszék* (Budapeštas pilsētkopas vispārējās jurisdikcijas tiesa, Ungārija) viņam piesprieda brīvības atņemšanas sodu uz četriem gadiem un amatu ieņemšanas aizliegumu uz trijiem gadiem par izspiešanas mēģinājumu.

19 Ar 2014. gada 4. novembra lēmumu Birojs saskaņā ar Likuma par patvēruma tiesībām 11. panta 3. punktu atcēla *S. Ahmed* bēgļa statusu.

20 2015. gada 30. jūnijā *S. Ahmed* iesniedza jaunu pieteikumu par bēgļa statusa un alternatīvās aizsardzības statusa piešķiršanu, kuru Birojs ar 2015. gada 9. decembra lēmumu noraidīja.

21 *S. Ahmed* par šo lēmumu cēla prasību *Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság* (Galvaspilsētas Budapeštas Administratīvo un darba lietu tiesa, Ungārija). Minētā tiesa apmierināja šo prasību un izdeva rīkojumu Birojam uzsākt jaunu administratīvo procesu.

22 Šajā jaunajā administratīvajā procesā Birojs ar 2016. gada 10. oktobra lēmumu noraidīja *S. Ahmed* pieteikumu gan attiecībā uz bēgļa statusa piešķiršanu, gan attiecībā uz alternatīvās aizsardzības statusa piešķiršanu, vienlaikus konstatējot, ka pastāv šķērslis viņa izraidīšanai. Birojs uzskatīja, ka alternatīvā



aizsardzība *S. Ahmed* nevar tikt piešķirta tādēļ, ka pastāv izslēgšanas iemesls Likuma par patvēruma tiesībām izpratnē, jo viņš ir izdarījis noziegumu, par kuru Ungārijas tiesībās ir paredzēts brīvības atņemšanas sods uz pieciem vai vairāk gadiem. Tāpēc Birojs ņēma vērā *S. Ahmed* sodāmības, kas izriet no spriedumiem, kuri minēti šī sprieduma 18. punktā.

- 23 *S. Ahmed* par šo lēmumu cēla prasību iesniedzējtiesā – *Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság* (Galvaspilsētas Budapeštas Administratīvo un darba lietu tiesa) –, jo ar šo lēmumu Birojs esot noraidījis viņa pieteikumu par alternatīvās aizsardzības statusa piešķiršanu.
- 24 Pēc *S. Ahmed* uzskatiem, par iemeslu izslēgšanai no šī statusa norādot faktu, ka viņš ir izdarījis noziegumu, kas saskaņā ar Ungārijas tiesībām ir sodāms ar brīvības atņemšanas cietumsodu uz pieciem vai vairāk gadiem, valsts tiesiskajā regulējumā administratīvajām iestādēm, kuras ir atbildīgas par [šo tiesību] piemērošanu, kā arī tiesām, kuras kontrolē šo iestāžu lēmumu tiesiskumu, esot liegta jebkāda novērtējuma brīvība. Formulējums “viņš izdarījis smagu noziegumu”, kas izriet no Direktīvas 2011/95 17. panta 1. punkta b) apakšpunkta par pamatiem izslēgšanai no minētā statusa, nozīmējot pienākumu izvērtēt visus konkrētā gadījuma apstākļus.
- 25 Iesniedzējtiesa norāda, ka saskaņā ar Ungārijas tiesisko regulējumu viens un tas pats kritērijs, proti, notiesāšanas par “nozieguma izdarīšanu, par kuru Ungārijas tiesībās ir paredzēts brīvības atņemšanas sods uz pieciem vai vairāk gadiem” fakts, kā paredzēts Likuma par patvēruma tiesībām 11. panta 3. punktā, ir pamatojums gan piešķirta bēgļa statusa atcelšanai, gan, kā izriet no šī likuma 15. panta a) un ab) punkta, izslēgšanai no alternatīvās aizsardzības statusa. Savukārt Direktīvā 2011/95 esot paredzēti atšķirīgi kritēriji – atkarībā no tā, vai jautājums ir par bēgļa statusa atcelšanu vai par izslēgšanu no alternatīvās aizsardzības statusa.
- 26 Šajā ziņā iesniedzējtiesa attiecībā uz bēgļa statusa atcelšanu uzsver, ka Direktīvas 2011/95 14. panta 4. punkta b) apakšpunktā kā kritērijs ir norādīta ieinteresētās personas notiesāšana par “sevišķi smagu” noziegumu, kas nozīmē, ka notiesātā persona acīmredzami rada draudus attiecīgās dalībvalsts sabiedrībai, turpretī saskaņā ar šīs direktīvas 17. panta 1. punkta b) apakšpunktu pamatojums izslēgšanai no alternatīvās aizsardzības statusa esot “smaga nozieguma” izdarīšana, pieņemot, ka inkriminētie nodarījumi ir mazāk smagi nekā tie, kas norādīti minētās direktīvas 14. panta 4. punkta b) apakšpunktā.
- 27 Saskaņā ar iesniedzējtiesas viedokli Ungārijas tiesībās norādītais kritērijs, saskaņā ar kuru tiek ņemts vērā paredzētā soda ilgums, neļauj izvērtēt faktiski izdarītā nozieguma smagumu.
- 28 Proti, ja jēdziens “smags noziegums” tiktu definēts, pamatojoties vienīgi uz paredzēto sodu, tad automātiski par smagu tiktu uzskatīts jebkurš pārkāpums, par kuru atbilstoši Ungārijas tiesībām var tikt piemērots brīvības atņemšanas sods uz pieciem un vairāk gadiem, tostarp pārkāpumi, par ko maksimālais iespējamais sods būtu brīvības atņemšana uz pieciem gadiem. Turklāt izslēgšanas iemeslā, kas pielīdzināts paredzētajam sodam, nevarot tikt ņemts vērā fakts, ka soda izpilde var būt apturēta.
- 29 Pēc iesniedzējtiesas uzskatiem, Direktīvas 2011/95 14. panta 4. punktā un 17. panta 1. punktā izmantotais formulējums nozīmējot visu konkrētā gadījuma apstākļu rūpīgu vērtējumu, kā arī – šajā gadījumā – krimināltiesas nolēmuma vērtējumu.
- 30 Tādējādi iesniedzējtiesa uzskata, ka ir jānoskaidro, kā ir interpretējams Direktīvas 2011/95 17. panta 1. punkta b) apakšpunkts, kas attiecas uz izslēgšanu no alternatīvās aizsardzības statusa, tostarp saistībā ar interpretāciju, ko Tiesa par Direktīvas 2004/83 12. panta 2. punkta b) un c) apakšpunktu, kas kļuvis par Direktīvas 2011/95 12. panta 2. punkta b) un c) apakšpunktu par izslēgšanu no bēgļa statusa, ir sniegusi 2010. gada 9. novembra spriedumā B un D (C-57/09 un C-101/09, EU:C:2010:661, 87. punkts), atbilstoši kuram attiecīgās dalībvalsts kompetentā iestāde var piemērot šo normu vienīgi pēc tam, kad tā katrā konkrētajā gadījumā ir izvērtējusi tai zināmos precīzos faktus, lai noskaidrotu,

vai pastāv nopietni iemesli uzskatīt, ka ieinteresētās personas, kura citādi atbilst kritērijiem, lai saņemtu bēgļa statusu, izdarītie nodarījumi atbilst kādam no diviem minētajā normā paredzētajiem izslēgšanas gadījumiem.

- 31 Šādos apstākļos *Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság* (Galvaspilsētas Budapeštas Administratīvo un darba lietu tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai no [Direktīvas 2011/95] 17. panta 1. punkta b) apakšpunktā ietvertā formulējuma “viņš izdarījis smagu noziegumu” izriet, ka sods par attiecīgo noziegumu, kas atbilstoši attiecīgās dalībvalsts tiesībām ir paredzēts tiesību aktos, var būt vienīgais kritērijs, lai noteiktu, vai pieteikuma iesniedzējs ir izdarījis noziegumu, par kuru viņš var tikt izslēgts no to personu loka, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību?”

### Par prejudiciālo jautājumu

- 32 Ar savu jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīvas 2011/95 17. panta 1. punkta b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj valsts tiesību aktus, atbilstoši kuriem tiek uzskatīts, ka alternatīvās aizsardzības pieteikuma iesniedzējs ir “izdarījis smagu noziegumu” šīs normas izpratnē, kas var liegt viņam saņemt šo aizsardzību, pamatojoties vienīgi uz sodu, kāds saskaņā ar šīs dalībvalsts tiesībām ir paredzēts par attiecīgo noziegumu.
- 33 Šajā ziņā ir jānorāda, ka jēdziens “smags noziegums”, kas minēts Direktīvas 2011/95 17. panta 1. punkta b) apakšpunktā, šajā direktīvā nav definēts; tajā nav arī skaidru norāžu uz valsts tiesībām šī jēdziena jēgas un piemērojamības noteikšanai.
- 34 Tāpat ir ar jēdzienu “sevišķi smags noziegums”, kas minēts Direktīvas 2011/95 14. panta 4. punkta b) apakšpunktā par bēgļa statusa atcelšanu un jēdzienu “smags nepolitisks noziegums”, kas minēts šīs direktīvas 12. panta 2. punkta b) apakšpunktā par izslēgšanu no bēgļa statusa.
- 35 Kā norāda Čehijas un Ungārijas valdības, tā kā Savienības likumdevējs saistībā ar starptautiskās aizsardzības pieteikumiem nav definējis jēdzienu “smags noziegums”, tad šis jēdziens ir jādefinē dalībvalstu likumdevējiem. Savukārt *S. Ahmed*, Francijas un Nīderlandes valdības, kā arī Eiropas Komisija apgalvo, ka saistībā ar starptautiskās aizsardzības pieteikumiem minētais jēdziens ir jāinterpretē, ņemot vērā Savienības tiesību mērķus un vispārējos principus, kas piemērojami bēgļiem, un ka tādēļ Direktīvas 2011/95 17. panta 1. punkta b) apakšpunkts ir jāinterpretē, ņemot vērā Ženēvas konvenciju, it īpaši tās 1. panta F daļas b) punktu un šīs direktīvas 12. panta 2. punkta b) apakšpunktu, kurā būtībā ir pārņemts pēdējās minētās normas saturs.
- 36 Šajā ziņā uzreiz ir jāatgādina, ka gan saskaņā ar Savienības tiesību vienveidīgas piemērošanas, gan saskaņā ar vienlīdzības principa prasībām tāds šo tiesību normas teksts, kurā nav nevienas tiešas norādes uz dalībvalstu tiesībām, lai noteiktu tās jēgu un piemērojamību, parasti visā Eiropas Savienībā ir jāinterpretē autonomi un vienveidīgi, tostarp cenšoties ņemt vērā šīs tiesību normas kontekstu, kā arī tiesiskā regulējuma, kura tā ietverta, mērķi (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2016. gada 28. jūlijs, *JZ*, C-294/16 PPU, EU:C:2016:610, 35.–37. punkts; 2017. gada 26. jūlijs, *Ouhrami*, C-225/16, EU:C:2017:590, 38. punkts, un 2018. gada 12. aprīlis, *A un S*, C-550/16, EU:C:2018:248, 41. punkts).
- 37 No Direktīvas 2011/95 12. apsvēruma izriet, ka viens no tās galvenajiem mērķiem ir nodrošināt, ka dalībvalstis piemēro vienotus kritērijus, lai identificētu personas, kam patiesi nepieciešama starptautiskā aizsardzība. Turklāt no LESD 78. panta 1. punkta izriet, ka kopējai politikai, kādu Savienība īsteno patvēruma, alternatīvās aizsardzības un pagaidu aizsardzības jomā, lai varētu piešķirt attiecīgu statusu jebkuram trešās valsts pilsonim, kurš pieprasa starptautisku aizsardzību, un nodrošinātu atbilstību neizraidīšanas principam, ir jāatbilst Ženēvas konvencijai.



- 38 Šajā ziņā ir jānorāda, – tāpat kā Direktīvā 2004/83, arī Direktīvā 2011/95 saistībā ar “starptautiskās aizsardzības” jēdzienu ir paredzēti divi nošķirti aizsardzības režīmi, proti, pirmkārt, bēgļa statuss un, otrkārt, alternatīvās aizsardzības statuss (attiecībā uz Direktīvu 2004/83 skat. spriedumu, 2014. gada 8. maijs, N., C-604/12, EU:C:2014:302, 26. punkts).
- 39 Kā izriet no Direktīvas 2011/95 6. un 33. apsvēruma, alternatīvās aizsardzības mērķis ir papildināt bēgļu aizsardzību, kāda paredzēta Ženēvas konvencijā (spriedums, 2016. gada 1. marts, *Alo* un *Oso*, C-443/14 un C-444/14, EU:C:2016:127, 31. punkts).
- 40 No Direktīvas 2011/95 4., 23. un 24. apsvēruma izriet, ka Ženēvas konvencija veido pamatu bēgļu aizsardzības starptautiski tiesiskajam režīmam un ka šīs direktīvas normas attiecībā uz bēgļa statusa piešķiršanas nosacījumiem, kā arī uz tā saturu ir pieņemtas, lai palīdzētu dalībvalstu kompetentajām iestādēm piemērot šo konvenciju, pamatojoties uz kopīgiem jēdzieniem un kritērijiem (spriedums, 2016. gada 1. marts, *Alo* un *Oso*, C-443/14 un C-444/14, EU:C:2016:127, 28. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 41 Tiesa ir vairākkārt nospriedusi, ka šīs direktīvas – tāpat kā Direktīvas 2004/83 – normu interpretācija ir jāveic, ņemot vērā tās vispārējo struktūru un mērķi, ievērojot Ženēvas konvenciju un citus atbilstošos līgumus, kas ir minēti LESD 78. panta 1. punktā (spriedumi, 2010. gada 9. novembris, B un D, C-57/09 un C-101/09, EU:C:2010:661, 78. punkts; 2016. gada 1. marts, *Alo* un *Oso*, C-443/14 un C-444/14, EU:C:2016:127, 29. punkts, un 2017. gada 31. janvāris, *Lounani*, C-573/14, EU:C:2017:71, 42. punkts).
- 42 Tā kā šie apsvērumi, ja tie attiecas uz Ženēvas konvenciju, ir atbilstīgi vienīgi tiktāl, ciktāl tie attiecas uz bēgļa statusa piešķiršanas nosacījumiem, kā arī šī statusa saturu, ciktāl šajā konvencijā paredzētais režīms attiecas tikai uz bēgļiem, nevis uz alternatīvās aizsardzības statusa saņēmējiem, no Direktīvas 2011/95 8., 9. un 39. apsvēruma tomēr izriet, ka Savienības likumdevējs ir vēlējis visiem starptautiskās aizsardzības saņēmējiem noteikt vienotu statusu (šajā ziņā skat. spriedumu, 2016. gada 1. marts, *Alo* un *Oso*, C-443/14 un C-444/14, EU:C:2016:127, 31. un 32. punkts).
- 43 Attiecībā uz alternatīvās aizsardzības statusa izslēgšanas pamatiem ir jānorāda, ka Savienības likumdevējs ir iedvesmojies no noteikumiem, kas ir piemērojami bēgļiem, cik vien iespējams, attiecinādams tos arī uz alternatīvās aizsardzības statusa saņēmējiem.
- 44 Direktīvas 2011/95 17. panta 1. punkta a)–c) apakšpunkta saturs un struktūra attiecībā uz izslēgšanu no alternatīvās aizsardzības ir līdzīgi šīs direktīvas 12. panta 2. punkta a)–c) apakšpunktam par izslēgšanu no bēgļa statusa, kuros būtībā pašos ir pārņemts Ženēvas konvencijas 1. panta F daļas a)–c) punkta saturs.
- 45 Turklāt gan no Direktīvas 2011/95, gan arī no Direktīvas 2004/83 sagatavošanas darbiem (skat. priekšlikuma direktīvai, ko Komisija iesniegusi 2001. gada 30. oktobrī [COM(2001) 510, galīgā redakcija] [OV 2002, C 51 E, 325. lpp.], motīvu izklāsta 4.5. un 7. punktu, kā arī priekšlikumu direktīvai, ko Komisija iesniegusi 2009. gada 21. oktobrī [COM(2009) 551, galīgā redakcija]) izriet, ka Direktīvas 2011/95 17. panta 1. punkta a)–c) apakšpunkts ir Savienības likumdevēja gribas ieviest pamatiem, kas ir piemērojami attiecībā uz bēgļiem, līdzīgus izslēgšanas no alternatīvās aizsardzības pamatus rezultāts.
- 46 Tomēr, lai gan šie izslēgšanas pamati ir izveidoti, balstoties uz jēdzienu “smags noziegums”, Direktīvas 2011/95 17. panta 1. punkta b) apakšpunktā paredzētā izslēgšanas pamata piemērošanas joma ir plašāka par piemērošanas jomu, kāda ir Ženēvas konvencijas 1. panta F daļas b) punktā un Direktīvas 2011/95 12. panta 2. punkta b) apakšpunktā paredzētajam pamatam izslēgšanai no bēgļa statusa.

- 47 Lai gan izslēgšanas no bēgļa statusa pamats, kas paredzēts pēdējā minētajā tiesību normā, attiecas uz smagu nepolitisku noziegumu, kurš ir izdarīts ārpus patvēruma valsts, pirms ieinteresētā persona tika uzņemta par bēgli, pamats izslēgšanai no alternatīvās aizsardzības, kas paredzēts Direktīvas 2011/95 17. panta 1. punkta b) apakšpunktā, vispārīgāk attiecas uz smagu noziegumu, un tātad tas nav ierobežots nedz ģeogrāfiski, nedz laika ziņā, nedz pēc attiecīgo noziegumu rakstura.
- 48 Ir jāatgādina, ka 2010. gada 9. novembra spriedumā B un D (C-57/09 un C-101/09, EU:C:2010:661, 87. punkts), Tiesa ir paudusi uzskatu, ka no Direktīvas 2004/83 12. panta 2. punkta b) un c) apakšpunkta, kas ir kļuvuši par Direktīvas 2011/95 12. panta 2. punkta b) un c) apakšpunktu, izriet, ka attiecīgās dalībvalsts kompetentā iestāde var piemērot šo normu vienīgi pēc tam, kad tā katrā konkrētajā gadījumā ir izvērtējusi tai zināmos precīzos faktus, lai noteiktu, vai pastāv būtiski iemesli uzskatīt, ka ieinteresētās personas, kura citādi atbilst kritērijiem, lai saņemtu bēgļa statusu, izdarītie nodarījumi atbilst kādam no diviem minētajā normā paredzētajiem izslēgšanas gadījumiem.
- 49 No tā izriet, ka pirms jebkura lēmuma izslēgt personu no bēgļa statusa ir jāveic pilnīga pārbaude attiecībā uz visiem apstākļiem konkrētajā gadījumā un tas nevar tikt pieņemts automātiski (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2010. gada 9. novembris, B un D, C-57/09 un C-101/09, EU:C:2010:661, 91. un 93. punkts).
- 50 Šāda prasība ir jāpārņem lēmumos par izslēgšanu no alternatīvās aizsardzības.
- 51 Proti, tāpat kā pamatiem izslēgšanai no bēgļa statusa, pamatu izslēgšanai no alternatīvās aizsardzības mērķis ir izslēgt no šī statusa personas, kas ir atzītas par necienīgām saņemt ar šo statusu saistīto aizsardzību, un saglabāt uzticamību kopējai Eiropas patvēruma sistēmai, kas ietver gan noteikumu par bēgļu atzīšanu un par bēgļa statusa saturu tuvināšanu, gan pasākumus par alternatīvās aizsardzības veidiem, piedāvājot atbilstošu statusu jebkurai personai, kam nepieciešama šāda aizsardzība (šajā nozīmē attiecībā uz Direktīvu 2004/83 un bēgļa statusu skat. spriedumu, 2010. gada 9. novembris, B un D, C-57/09 un C-101/09, EU:C:2010:661, 104. un 115. punkts).
- 52 Ir svarīgi norādīt, ka saskaņā ar Direktīvas 2011/95 17. panta 1. punkta b) apakšpunktu izslēgt personu no alternatīvās aizsardzības statusa ir atļauts tikai tad, ja pastāv “nopietni iemesli” uzskatīt, ka tā ir izdarījusi smagu noziegumu. Šajā normā ir noteikts izslēgšanas pamats, kas veido izņēmumu no vispārīgā noteikuma, kurš paredzēts Direktīvas 2011/95 18. pantā, un kas tādējādi ir jāinterpretē šauri.
- 53 Pēc iesniedzējtiesas uzskatiem, Likums par patvēruma tiesībām tomēr par smagu noziegumu automātiski liek kvalificēt jebkuru pārkāpumu, par ko atbilstoši Ungārijas tiesībām var tikt piemērots brīvības atņemšanas sods uz pieciem un vairāk gadiem.
- 54 Šajā ziņā Komisija pamatoti norāda, ka šī kvalifikācija var attiekties uz plašu rīcības diapazonu ar atšķirīgu smaguma pakāpi. Pēc Komisijas uzskatiem, esot nepieciešams, lai valsts kompetentā iestāde vai tiesa, kas lemj par alternatīvās aizsardzības pieteikumu, pamatojoties uz citiem kritērijiem, nevis paredzēto sodu, varētu pārbaudīt, vai pārkāpums, kuru izdarījis pieteikuma iesniedzējs, kas turklāt atbilst kritērijiem alternatīvās aizsardzības statusa saņemšanai, ir tik smags, ka tā dēļ ir jānoraida viņa starptautiskās aizsardzības pieteikums.
- 55 Šajā ziņā ir jāuzsver, ka, lai arī attiecīgās dalībvalsts krimināltiesībās paredzētā soda kritērijs ir sevišķi svarīgs, izvērtējot tāda nozieguma smagumu, kas pamato izslēgšanu no alternatīvās aizsardzības atbilstoši Direktīvas 2011/95 17. panta 1. punkta b) apakšpunktam, attiecīgās dalībvalsts kompetentā iestāde uz šajā tiesību normā paredzēto izslēgšanas pamatu var atsaukties vienīgi pēc tam, kad tā katrā konkrētajā gadījumā ir izvērtējusi tai zināmos precīzos faktus, lai noskaidrotu, vai pastāv nopietni iemesli uzskatīt, ka ieinteresētās personas, kura citādi atbilst kritērijiem, lai saņemtu lūgto statusu, izdarītie nodarījumi atbilst šim izslēgšanas pamatam (pēc analogijas skat. spriedumus, 2010. gada 9. novembris, B un D, C-57/09 un C-101/09, EU:C:2010:661, 87. punkts, un 2017. gada 31. janvāris, *Lounani*, C-573/14, EU:C:2017:71, 72. punkts).

- 56 Šo interpretāciju apstiprina Eiropas Patvēruma atbalsta biroja (“EPAB”) 2016. gada janvāra ziņojums “Izslēgšana: Kvalifikācijas direktīvas (2011/95/ES) 12. un 17. pants”, kura 3.2.2. punktā par Direktīvas 2011/95 17. panta 1. punkta b) apakšpunktu nozieguma, kura dēļ persona var tikt izslēgta no alternatīvās aizsardzības, smagumu ir ieteikts izvērtēt, ņemot vērā vairākus kritērijus, tostarp, piemēram, attiecīgā nodarījuma raksturu, nodarīto kaitējumu, kriminālvajāšanas uzsākšanai izmantotās procedūras veidu, paredzētā soda raksturu, un ņemt vērā, vai arī lielākā daļa tiesu attiecīgo nodarījumu uzskata par smagu noziegumu. EPAB šajā ziņā atsaucas uz dažiem nolēmumiem, ko pieņēmušas dalībvalstu augstākās tiesas.
- 57 Turklāt līdzīgi ieteikumi ir ietverti Rokasgrāmatā par procedūrām un kritērijiem bēgļa statusa noteikšanai saskaņā ar 1951. gada konvenciju un 1967. gada Protokolu par bēgļa statusu [Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstais komisārs bēgļu jautājumos (*HCR*), 1992. gads, 155.–157. punkts].
- 58 Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2011/95 17. panta 1. punkta b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj dalībvalsts tiesību aktus, atbilstoši kuriem tiek uzskatīts, ka alternatīvās aizsardzības pieteikuma iesniedzējs ir “izdarījis smagu noziegumu” šīs normas izpratnē, kas var liegt viņam saņemt šo aizsardzību, pamatojoties vienīgi uz sodu, kāds saskaņā ar šīs dalībvalsts tiesībām ir paredzēts par attiecīgo noziegumu. Valsts kompetentajai iestādei vai tiesai, kas lemj par alternatīvās aizsardzības pieteikumu, ir jāizvērtē attiecīgā pārkāpuma smagums, veicot pilnīgu pārbaudi attiecībā uz visiem apstākļiem konkrētajā gadījumā.

#### Par tiesāšanās izdevumiem

- 59 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

**Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2011/95/ES (2011. gada 13. decembris) par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu, un par piešķirtās aizsardzības saturu 17. panta 1. punkta b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj dalībvalsts tiesību aktus, atbilstoši kuriem tiek uzskatīts, ka alternatīvās aizsardzības pieteikuma iesniedzējs ir “izdarījis smagu noziegumu” šīs normas izpratnē, kas var liegt viņam saņemt šo aizsardzību, pamatojoties vienīgi uz sodu, kāds saskaņā ar šīs dalībvalsts tiesībām ir paredzēts par attiecīgo noziegumu. Valsts kompetentajai iestādei vai tiesai, kas lemj par alternatīvās aizsardzības pieteikumu, ir jāizvērtē attiecīgā pārkāpuma smagums, veicot pilnīgu pārbaudi attiecībā uz visiem apstākļiem konkrētajā gadījumā.**

[Paraksti]